

תפ"ח 15005/03/19 - מדינת ישראל נגד פלוני

בית משפט לנוער בבית המשפט המחוזי בנצרת
תפ"ח 15005-03-19 מדינת ישראל נ'
לפני כבוד השופט אשר קולה - אב"ד כבוד השופט דני צרפתי כבוד השופטת רננה
גלפז מוקדי
המאשימה
מדינת ישראל

נגד
הנאשם
פלוני

<#2#

נוכחים:

בשם המאשימה - עו"ד אלינה קאפמן

בשם הנאשם - עו"ד דורית גולן מהסניגוריה הציבורית

הנאשם - הובא [ע"י הליווי]

בשם נפגע העבירה - נפגע העבירה, אמו ועו"ד ירין שגב

אמו של הנאשם

גזר דין

אנו מתירים פרסום גזר הדין זולת פרטים מזהים אודות הנאשם המתלונן ובני משפחותיהם.

רקע

1. הנאשם, יליד 2003, הודה בביצוע עבירות מין ואלימות כלפי המתלונן, קטין יליד 2005 בתקופה שבין חודש ספטמבר 2018 לחודש פברואר 2019, כאשר אף הנאשם היה קטין.
2. על יסוד הודאתו בעובדות המיוחסות לו בכתב האישום המתוקן (להלן: "כתב האישום"), קבענו ביום 10.7.19 כי הנאשם ביצע עבירות אלו:

עמוד 1

ניסיון למעשה סדום, עבירה לפי סעיף 347(ב) לחוק העונשין התשל"ז-1977 (להלן: "חוק העונשין") בנסיבות סעיף 345(ב)(1) וסעיף 345(א)(4) וכן לפי סעיף 345(ב)(2)+(3) בצירוף סעיף 25 לחוק העונשין.

מעשה מגונה בקטין שטרם מלאו לו 14, עבירה לפי סעיף 348(ב) לחוק העונשין בנסיבות סעיף 345(ב)(1) וסעיף 345(א)(1) לחוק העונשין (מספר עבירות).

איומים, עבירה לפי סעיף 192 לחוק.

תקיפה הגורמת חבלה של ממש, עבירה לפי סעיף 380 לחוק העונשין (מספר עבירות).

תקיפה, עבירה לפי סעיף 379 לחוק העונשין (מספר עבירות).

3. הנאשם נעצר ביום 26.2.19 והוחזק במעצר מאחורי סורג ובריה עד ליום 18.3.19 אז נקלט הנאשם ----- בחלופת מעצר תחת צו פיקוח מעצרים. ביום 22.7.19 בעקבות סגירת -----הועבר הנאשם ----- תחת צו פיקוח מעצרים זאת עד ליום 25.9.19 אז הוחלט גם על ---- והנאשם הועבר ----- עד ליום 13.7.20. במועד זה, התקבלה בקשה שניה להוצאתו לאלתר ----- ולהשמטתו במעצר מאחורי סורג ובריה, בשל התנהגותו במסגרת, בין היתר, נפתחו נגדו תיקי חקירה נוספים ובאחד אף הוגש כתב אישום. כאמור, החל מיום 13.7.20 מוחזק הנאשם במעצר מאחורי סורג ובריה -----.

מאז הודה הנאשם והורשע, כפי שיבואר להלן, נדחה מועד הטיעונים לעונש מספר פעמים, בין היתר, לאור המעברים האמורים בין המוסדות ובקשות שירות המבחן למתן ארכות לצורך קליטת הנאשם במוסדות וגיבוש עמדה טיפולית לגביו. סופו של יום, הוגש תסקיר סופי בעניינו של הנאשם ביום 11.11.20 וטיעונים לעונש נשמעו ביום 17.11.20.

4. ביום 16.11.20 ביקש הנאשם לצרף להליך כאן הליכים נוספים התלויים נגדו. ב"כ הנאשם טענה כי לאחרונה נודע לה כי נפתחו נגד הנאשם תיקי אלימות נוספים במסגרת מעצרו, בין היתר הוגש נגדו כתב אישום בבית משפט השלום בתל אביב. ב"כ הנאשם ביקשה את דחיית מועד הטיעונים לעונש על מנת לשקול הגשת בקשה לאיחוד הדין בשני ההליכים.

בקשה זו נדחתה משום הדחיות המרובות אשר נגרמו בתיק זה, פרק הזמן הניכר אשר חלף מאז הוגש כתב האישום והפגיעה אשר נגרמת למתלונן בשל התמשכות ההליך, טענה אשר הועלתה בשמו של המתלונן בהזדמנויות קודמות, כאשר מנגד, זולת עניין אחד אשר כבר הבשיל לכדי כתב אישום, ביתר האירועים, כך נמסר על ידי ב"כ הנאשם, כלל לא הסתיים טיפולו של הגוף החוקר.

5. הנאשם, יליד 2003, שהה בפנימייה ----- להלן: "הפנימייה") החל משנת 2014 עד אשר נעצר בהליך כאן.
6. נפגע העבירה, יליד שנת 2005, שהה אף הוא בפנימייה משנת 2013. הנפגע והנאשם השתייכו לאותה קבוצת חניכים בפנימייה, התגוררו חדר מול חדר ועשו שימוש בכל מתקני הפנימייה המשותפים במהלך שהותם בפנימייה.
7. במועד אשר אינו ידוע במדויק למאשימה, בשלהי חודש נובמבר 2018, בשעת לילה עת ישן המתלונן במיטתו בחדרו, נכנס הנאשם לחדרו, נשכב על המתלונן הפשיל את מכנסיהם ובגדיהם התחתונים וניסה להחדיר את איבר מינו לפי הטבעת של המתלונן. המתלונן, שהיה תחת השפעת כדורי שינה, התעורר בשלב כלשהו של המעשה כתוצאה מן הכאבים שנגרמו לו והתנגד למעשיו של הנאשם, או אז שלף הנאשם סכין ואיים באמצעותה על המתלונן. אחר זאת עזב הנאשם את חדרו של המתלונן.
- בשל המעשים סבל המתלונן מכאבים בפי הטבעת. המתלונן חשש שמא יממש הנאשם את איומיו, ונצר בליבו את שהתרחש באותו הלילה.
8. במועד שאינו ידוע במדויק למאשימה, בסמוך לחודש ינואר 2019, בשעת לילה, נכנס שוב הנאשם לחדרו של המתלונן שעה שהאחרון ישן תחת השפעת כדורי שינה. הנאשם הפשיל את מכנסיהם ותחתוניהם שלו ושל המתלונן ושפשף את איבר מינו בפי הטבעת של המתלונן. המתלונן התעורר כתוצאה מהכאבים שגרם לו הנאשם, אז איים הנאשם על המתלונן כי אם יספר על האירוע, יפגע בו, ועזב את החדר.
9. במהלך התקופה, במספר הזדמנויות, בשירותים ובמקלחת, בחדרו של המתלונן ובמסדרון חדרי השינה, נהג הנאשם לחשוף את איבר מינו מול המתלונן או להפשיל את מכנסיו של המתלונן, לשם גירוי, סיפוק או ביזוי מיני.
10. עוד במהלך התקופה, בהזדמנויות רבות, במתקני הפנימייה השונים, תקף הנאשם את המתלונן באלימות. הנאשם הכה את המתלונן בראשו ובגופו, זרק לעברו חפצים ופגע בו. באחד המקרים תקף הנאשם את המתלונן באמצעות מספריים. במעשים אלה גרם הנאשם למתלונן כאבים, סבל ושטפי דם. הנאשם איים על הנאשם כי יפגע בו ובכך הטיל הנאשם על המתלונן מורא ופחד.
11. במעשים המתוארים לעיל ניסה הנאשם לבצע מעשה סדום במתלונן, קטין שטרם מלאו לו 16, תוך ניצול מצב המונע הסכמה חופשית, באיומים, גם באמצעות נשק תוך גרימת חבלה גופנית, הנאשם ביצע במתלונן מעשה מגונה (מספר מקרים) שלא בהסכמתו החופשית, איים עליו בכוונה להפחידו, ותקף אותו במקרים רבים כאשר בחלק מהמקרים אף נגרמו למתלונן חבלות של ממש.

12. כאמור, הנאשם ביצע את המעשים המיוחסים לו בהיותו קטין כבן 15.5 שנים, לפיכך הופנה הנאשם לשירות המבחן לנוער, לקבלת תסקיר אשר יתייחס הן לשאלת ההרשעה הן לשאלת דרכי הטיפול הראויות.

בעניינו של הנאשם הוגשו מספר תסקירים על ידי שירות המבחן לנוער. מפאת גילו הצעיר של הנאשם ועל מנת לשמור על פרטיותו יצינו עיקרי הדברים שעלו בתסקירים.

...

...

...

בשקלול תוצאות האבחון והמידע, הוערכה רמת הסיכון של הנאשם כגבוהה עם סיכון לרצידיביזם וכן סיכון גבוה מאד להתפתחות אישיות א-סוציאלית או אנטי חברתית וסיכון גבוה למעורבות בהתנהגות פוגענית על רקע לאומני. בסיכום האבחון הומלץ על השמתו במסגרת שיכולה לספק החזקה משמעותית ויש בה פיקוח שימנע הישנות עבירות. כאמור, הנאשם שולב -----, אלא ש ---- ביום 18.6.19 והנאשם הועבר -----.

...

...

...

בהתאם לכך, ניתנה החלטה על הגשת תסקיר מסכם ואכן הוגש תסקיר שכזה ביום 11.11.20. בתסקיר משלים זה, המבוסס בין היתר על שיחת טלפון שנערכה בין הנאשם לעורכת התסקיר, עלה כי הנאשם לומד כעת בתוכנית להשלמת 12 שנות לימוד בין כותלי מתקן הכליאה. הוא השתלב בתוכנית טיפול למניעת אלימות ונמצא בטיפול פרטני אצל הגורמים המקצועיים במתקן הכליאה. עם זאת, התרשם קצין המבחן כי הנאשם אינו עובר תהליך משמעותי, אלא מתאמץ שלא להסתבך, מה גם שמעת לעת הוא מעורב באירועי משמעת אשר נתפסים בעיניו כהתנהלות מקובלת ומוצדקת במתקן הכליאה.

לאירועים מושא ההליך כאן, התייחס הנאשם בצמצום. לדבריו, המדובר בשני אירועים בלבד אשר אירעו סמוך לפני הרחקתו מהפנימייה והמחיר שהוא שילם עליהם, כלומר הרחקתו מהפנימייה, הוא מחיר כבד. קצין המבחן התרשם כי לנאשם אין יכולת ופניות להעמיק בתכנים מורכבים הקשורים למעורבותו בעבירות המין, מעבר להתייחסות שטחית.

אשר על כן, שירות המבחן לא בא בהמלצה טיפולית עבור הנאשם, אך המליץ להתחשב בתקופת שהותו הממושכת במסגרות חסות הנוער השונות וליתן משקל למעברים תכופים בין מסגרות שלא באשמתו ואשר לא היטיבו עמו.

13. גם בעניינו של נפגע העבירה הוגשו תסקירים. הראשון, נושא תאריך 25.9.19 והשני, הוגש ביום 11.11.20, עובר לדין בו נשמעו הטענות לעונש.

...

...

...

14. במסגרת הראיות לעונש, הגישה המאשימה גם מכתב מאת אמו של נפגע העבירה, המתאר את הסבל והכאב שחוו נפגע העבירה ובני משפחתו. אמו של נפגע העבירה מתארת כיצד נהרסו חייו וחיי בני המשפחה. היא מתארת, בדומה לאמור בתסקיר, כיצד הפך בנה לשבר כלי ואלו טיפולים הוא מקבל בתקופה זו, כדי לנסות ולהקל עליו. האם מסיימת את מכתבה בציפייה כי יעשה צדק והנאשם יענש כראוי.

טיעוני הצדדים לעונש

15. המאשימה טענה בטיעוניה לעונש כי מאחר שמדובר בנאשם קטין, יש לערוך, במסגרת גזירת עונשו, איזון בין שיקולים שחלקם שלובים זה בזה, כך יש לבחון את נסיבות העבירה וחומריתה, להתחשב בגילו של הנאשם במועד ביצוע העבירה ובנטילת אחריות על המעשים ולבחון את עברו הפלילי. נוסף לאלה, יש לבחון סיכוי שיקום ותהליכי שיקום שעבר עד למועד גזר הדין, כאשר משקל משמעותי יש לייחס למרכיב זה בתהליך גזירת דינו של הנאשם. המאשימה טענה כי חרף העובדה כי אין להחיל את תיקון 113 לחוק על המקרה, שעה שהמדובר בנאשם קטין בעת ביצוע העבירות, רשאי בית המשפט לשקול שיקולים בסיסיים ולהתחשב בעקרונות המנויים בחוק.

במקרה כאן, מדובר בנאשם קטין, במועד ביצוע העבירות היה בן 15.5-16, אשר לשיטת המאשימה, ידע מפורשות על גבולות המותר והאסור וחומרם היתרה של מעשיו. מעשיו של הנאשם בשעת לילה ובמקומות מסתור בפנימייה, תוך איום על חייו של נפגע העבירה לבל יחשוף את המעשים, מלמדים על מודעות לאיסורם של המעשים ולחומרם.

המאשימה הפנתה לנסיבות החמורות בהן בוצעו העבירות, לפיהן בחר הנאשם בנפגע העבירה, קטין צעיר ממנו בשנתיים אשר שוהה בפנימייה בשל מצב משפחתי מורכב, שאותו זיהה כטרף קל בהיותו חניך "לא מקובל" חלש חברתית והפך אותו למושא להתעללות. הנאשם, אשר כמו נפגע העבירה, שהה בפנימייה בתנאי מגורים מלאים, ניצל את כוחו ואת היותו מבוגר מנפגע העבירה ופגע בו במקום אשר שימש לו כבית, בחדרו במיטתו, באישון לילה. הוא השליט פחד על קורבנו באופן ששיתק אותו ומנע ממנו מלהגן על עצמו או לבקש עזרתם של אחרים.

ב"כ המאשימה הפנתה לפגיעה הקשה והממושכת אשר נגרמה לנפגע העבירה כתוצאה ממעשיו של הנאשם כפי שעולה מתסקירי קורבן העבירה המדברים בעד עצמם.

נוסף לכך, הפנתה המאשימה לפסיקה אשר משקפת לשיטתה את מדיניות הענישה הנוהגת בעבירות מסוג דא אשר בוצעו על ידי קטינים ולכך נתייחס בהמשך.

המאשימה טענה בנוסף כי לנאשם כאן, בשל היותו קטין במועד ביצוע העבירות, ניתנו שלל הזדמנויות שיקום במסגרות שונות. המאשימה טענה כי ביטויי המוטיבציה והנכונות להשתקם, אשר באו מפי הנאשם, נאמרו מן הפה אל החוץ, כאשר הלכה למעשה, הנאשם לא השכיל לנצל את שלל ההזדמנויות שניתנו לו וגם כיום, במהלך החזקתו במתקן הכליאה, הוא מעורב בהתנהגות פורצת גבולות, מפר כללים ומבצע עבירות המלמדות על סיכוי שיקום נמוכים.

המאשימה עתרה להרשעת הנאשם בעבירות בהן הודה ואשר נקבע כי ביצען. אשר לעונש, עתרה לגזירת עונש מאסר אשר לא יפחת מ- 5 שנות מאסר, אשר ירחיק את הנאשם לתקופה ממושכת מן החברה וישדר מסר ברור ואמירה חד משמעית בגנות עבירות מין. לשיטתה, עונש מאסר ממושך יאפשר לנאשם לעבור שיקום ממושך ומשמעותי. בנוסף עתרה המאשימה להטיל על הנאשם קנס ותשלום פיצוי הולם ומשמעותי לנפגע העבירה וכן להשתתף עונש מאסר מותנה אשר ירתיע אותו בעתיד.

אשר לתקופה בה שהה הנאשם בחלופות המעצר המוסדיות, טענה ב"כ המאשימה כי המדובר בחלופות שנועדו לצרכי שיקום וטיפול והחוק אינו מסדיר הפחתה של תקופות אלו אשר דומות, לשיטת המאשימה, לתקופות שהות בחלופת מעצר ביתית, מעונש המאסר אשר יגזר עליו.

בטיעונים המשלימים בעל פה לפנינו הסבירה ב"כ המאשימה את גישתה כי רק עונש מאסר ממושך ייתן ביטוי הולם לנסיבות ביצוע העבירות בתוככי פנימייה כלפי קורבן צעיר וחלש ולאישיותו של הנאשם אשר המשיך ונהג באלימות ובתוקפנות גם לאחר שנעצר והושם במסגרות שונות עד לסיום ההליך המשפטי. למרות ההזדמנויות הרבות אשר ניתנו לו, מסתבר כי שיקום יוכל להתבצע עבור הנאשם רק בתוככי הכלא. ב"כ המאשימה טענה כי יש להעביר מסר ברור לקטינים השוהים במעונות וגם לנאשם, אשר רואה עצמו כקורבן, דבר שרק מעצים את הסיכון אשר נשקף ממנו.

16. ב"כ הנאשם בטיעוניה הדגישה את גילו הצעיר של הנאשם בעת ביצוע העבירות, את נטילת האחריות מצדו ואת רצונו להתנצל בפני נפגע העבירה.

...

...

...

ב"כ הנאשם טענה כי יש לזקוף לזכות הנאשם העדר עבר פלילי זאת בייחוד נוכח נסיבות חייו המורכבות וטענה כי יש לתת משקל משמעותי לסיכון לרצידיביזם בקרב בני נוער אשר הושמו במאסר. זאת ועוד, טענה ב"כ הנאשם בהקשר זה, כי נוכח ריבוי המעברים בין מסגרות הטיפול השונות הלכה למעשה גם כאן, כמו בתקופת ילדותו, לא

זכה הנאשם למסגרת יציבה, תומכת לתקופה ממושכת אשר באמצעותה ניתן לבנות אמון ולקדם הליך טיפול משמעותי. על כן, טענה ב"כ הנאשם, כי יש ליתן משקל משמעותי לסיכויי שיקום ואף לתסקיר האחרון אשר המליץ לאפשר ניסיון שיקום נוסף במכון גילעם ותיאר נכונות ורצון מצד הנאשם במהלך שהותו בכלא אופק לשוב ולהשתלב בהליך טיפולי.

נוכח אלו, עתרה ב"כ הנאשם כי בית המשפט יסתפק בתקופה בה שהה הנאשם במעונות נעולים ובתקופת מעצרו, כשישה חודשים עד היום, בצירוף צו מבחן והליך טיפול ושיקום בקהילה. לחילופין, להורות על החזקתו של הנאשם ב---- כפי המלצת שירות המבחן לנוער לתקופה ממושכת אשר תאפשר בניית טיפול ממושך, עמוק ויציב אשר בתום ריצוי העונש, יחזיר את הנאשם לחברה כאדם נורמטיבי.

בטיעונים המשלימים לפנינו הוסיפה ב"כ הנאשם דברים ביחס לתיקון כתב האישום והעובדה כי תסקיר קורבן העבירה העיקרי בא על רקע כתב אישום המקורי, טרם תיקונו במסגרת הסדר הטיעון.

ב"כ הנאשם טענה כי בעת גזירת דינו של נאשם קטין יש לקחת בחשבון את גילו הצעיר בעת ביצוע העבירות, את נסיבותיו האישיות ואת סיכויי השיקום.

לשיטתה של ב"כ הנאשם, שלא באשמת הנאשם, הטיפול הופסק והוא נאלץ לעבור בין מסגרות, לכן אין להטיל על הנאשם את ההשלכות של התנהלות הרשויות. בנוסף, סיכויי השיקום עולים לאורך כל תסקירי שירות המבחן אשר מתארים פוטנציאל שיקומי גבוה ומוטיבציה אצל הנאשם. ב"כ הנאשם חזרה על נסיבות חייו הקשות של הנאשם, אשר חווה הזנחה וסיכון והדגישה את הצורך הממשי שלו בטיפול הולם.

ב"כ הנאשם עתרה לעונש שידגיש את הפן השיקומי ויסתפק בתקופות שבהן היה הנאשם --- עד כה או יקזז את התקופות הללו. לחילופין עתרה לגזירת עונשו בהתאם לסעיף 25א(1) לחוק הנוער במעון נעול "גילעם". אשר לאירועים הנוספים אשר נזכרו בטיעונים ובתסקירים ואשר לא הובילו לכתבי אישום וגם לא להרשעת הנאשם, טענה ב"כ הנאשם כי יש להתעלם מהם לאור חזקת החפות העומדת לנאשם.

דברו האחרון של הנאשם

17. הנאשם, בדברו האחרון, אמר כי הוא מצטער.

דין והכרעה

18. לפי סעיף 40טו(א) לחוק העונשין על ענישת קטין יחול חוק הנוער (שפיטה, ענישה ודרכי טיפול), התשל"א-1971 (להלן: "**חוק הנוער**"), עם זאת, רשאי בית המשפט להתחשב בעקרונות ובשיקולים המנחים בענישה לפי תיקון מס' 113, תשע"ב-2012 לחוק העונשין. נתייחס, אם כן, בקצרה לעקרונות עמוד 7

הקבועים בתיקון מס' 113 תוך דיון במכלול הטיעונים והשיקולים הנוגעים לעניינו של הנאשם כאן.

19. בענייננו קבענו כי הנאשם ביצע את העבירות אשר יוחסו לו בכתב האישום המתוקן: עבירה של ניסיון למעשה סדום לפי סעיף 347(ב) בנסיבות סעיף 345(ב)(1) וסעיף 345(א)(4) וכן לפי סעיף 345(ב)(2)+(3) לחוק העונשין התשל"ז-1977 (להלן: "**חוק העונשין**") בצירוף סעיף 25 לחוק.

עבירה של מעשה מגונה בקטין שטרם מלאו לו 14 (מספר מקרים) לפי סעיף 348(ב) בנסיבות סעיף 345(ב)(1) וסעיף 345(א)(1) לחוק.

עבירה של איומים לפי סעיף 192 לחוק.

עבירה של תקיפה הגורמת חבלה של ממש (מספר מקרים) לפי סעיף 380 לחוק

עבירה של תקיפה (מספר מקרים) לפי סעיף 379 לחוק.

20. קודם שנפנה למלאכת גזירת הדין ומאחר ולפנינו נאשם קטין, אף שלא באה לפנינו עתירה שלא להרשיע את הנאשם, נייחד לכך מספר מילים. בבוא בית המשפט לשקול האם להרשיע קטין, הוא נדרש לשקול שיקולים של טובת הציבור, הרתעת היחיד והרבים, חומרת המעשים וכך גם לבחון את נסיבות הקטין הנאשם.

בנסיבות כאן, אין בפנינו המלצה מאת שירות המבחן לא להרשיע את הנאשם ואף אנו לא סברנו כי זהו המקרה המתאים לכך.

חומרתן של עבירות המין, נסיבות ביצוען תוך ניצול כוחו ומעמדו של הנאשם ומנגד חולשתו החברתית והרגשית של נפגע העבירה, אשר שהה כמו הנאשם, בפנימייה כחלופה בשל מצב סיכון ביתי ושימש טרף קל עבור הנאשם, כל אלו, לצד סיכויי שיקום נמוכים כפי שבאו לידי ביטוי בהתנהגות הנאשם במהלך התקופה הממושכת שבה שהה במסגרות חסות הנוער במטרה לנסות ולשקמו, מובילים למסקנה כי האינטרס הציבורי מחייב במקרה כאן להרשיע את הנאשם.

21. מעשיו של הנאשם חמורים הם. הנאשם פגע בערכים המוגנים הבסיסיים ביותר של אדם באשר הוא אדם, כאשר תקף מינית את נפגע העבירה, באישון לילה, בחדרו, כאשר הוא רדום בהשפעת תרופות ומתקשה להתנגד למעשיו של הנאשם. בכך לא די, הנאשם נהג להתעלל במתלונן במהלך התקופה, כאשר תקף אותו פיזית וגרם לו חבלות של ממש, גם בנוכחות אחרים וגם בהיחבא כאשר במשך כל התקופה איים עליו הנאשם לבל יחשוף את מעשיו. במעשיו אלו, פגע הנאשם בזכויותיו הבסיסיות של נפגע העבירה לשמירה על גופו, בריאותו, פרטיותו והאוטונומיה שלו על גופו. הוא נטל מקורבנו כל יכולת לזעוק לעזרה בשל איומיו כי יפגע בו וכל זאת במקום שאמור היה לשמש לנפגע העבירה בית ומגן.

את המעשים ביצע הנאשם לבדו, אחר שבחר את הקורבן ובחר גם את העיתוי לבצע את העבירות המיניות, כאשר נפגע העבירה נטול יכולת להתנגדות בשל השפעת תרופות. הנזק שגרם הנאשם לנפגע העבירה מתואר בהרחבה בתסקירים והובא בעיקריו מעלה. כפי שעולה, נפגע העבירה נמצא במצב פוסט טראומטי קשה, כאשר חייו השתנו

מהקצה אל הקצה והוא למעשה מצוי במלחמת הישרדות יומיומית. התחושות שחוה נפגע העבירה המתוארות בתסקירים מובילות למסקנה כי הפגיעה שנגרמה לו היא קשה ביותר, אולי קשה מנשוא.

נפגע העבירה פיתח הפרעת התנהגות פרנואידיה ולמעשה צמצם את עצמו באופן מוחלט עד כדי "ריק קיומי". זוהי לכל הדעות אמירה קשה ביותר בייחוד עבור נער צעיר אשר כל חייו לפניו.

הנאשם נהג באכזריות כלפי נפגע העבירה, הן במעשיו בו, הן באיומים מילוליים ואף באמצעות נשק קר, וכל זאת כאשר הוא מנצל את כוחו ואת מעמדו החזק ביחס לנפגע העבירה, אשר חווה קשיים חברתיים עוד קודם. פגיעותיו של הנאשם בנפגע העבירה לא נעשו רק בחשכת ליל, אלא גם בפרהסיה, בנוכחות יתר דרי הפנימייה, זאת כאשר הוא גורם לו לחבלות של ממש ומשתמש בו כשק חבטות.

22. הצדדים הפנו לפסקי דין שונים המבססים את עתירתם לעונש. נביא בקצרה חלק מאלו להלן, אולם נציין כי משעסקינן בקטינים, קשה לגזור גזירה שווה מעניין אחד לאחר, בין היתר משום המשמעות הרבה שיש לגיל שבו בוצעו העבירות, לאישיותו של המבצע, לנסיבות חייו, לסיכויי שיקומו וזאת במיוחד שעה שעסקינן בעבירות מין חמורות, כאשר שיקול הדעת הנתון לבית המשפט אשר בוחן את מכלול הנסיבות הייחודיות של העבירה ושל מבצעה, הוא רחב (ראו לעניין זה ע"פ 117/00 מ"י נ' פלוני, פ"ד נד(2) 408).

מנעד העונשים כפי שעולה מן הפסיקה, הוא רחב ותלוי בנסיבות המעשה והעושה בכל מקרה ומקרה, בפרט כאשר מדובר בקטינים. עם זאת, חשוב לציין, כפי שכבר נקבע, כי "בבואו לגזור

את דינו של קטין שהורשע בפלילים בכלל, ובעבירות מין בפרט, מקנה בימ"ש משקל יתר לנסיבות האישיות של הקטין ולסיכויי להשתקם. עם זאת, קטינות אינה מהווה מגן או מקנה חסינות מפני ענישה פלילית, ולצד משקל היתר שניתן לנסיבות האינדיבידואליות ולשיקולי השיקום, יש להקנות משקל הולם גם לשיקולי ההרתעה והגמול בהתחשב בנסיבות העבירה. על רקע שיקולים אלה נקבע בפסיקה כי גזירת עונשו של קטין מצריכה איזון בין השיקולים הבאים: חומרת העבירה ונסיבותיה; גילו של הקטין בעת ביצוע העבירה; הבעת חרטה כנה ונטילת אחריות למעשים מהווה שיקול לקולה; סיכויי השיקום; עברו הפלילי של הקטין"

(ראו ע"פ 3203/13 מדינת ישראל נ' פלוני (ניתן ביום 20.11.2013)).

23. המאשימה הפנתה לפסיקה אשר משקפת לדעתה את חומרת העבירות.

כך למשל, הפנתה המאשימה לע"פ 3732/19 פלוני נ' מ"י (24.10.19) שם התקבל ערעורו של נאשם אשר בהיותו בן 16 הורשע בשני מקרים של מעשה סדום בקטין שטרם מלאו לו 14 ובאיומים ועונשו הופחת ל- 5 שנות מאסר בפועל כאשר הפיצוי בסך 100,000 ₪ נותר על כנו.

המאשימה הוסיפה וציינה את ע"פ 3203/13 מדינת ישראל נ' פלוני (ניתן ביום 20.11.2013), שם החמיר בית המשפט העליון בעונש אשר נגזר על קטין, אשר הורשע בשני מעשי סדום בקטין בן 15 ובעבירה של הדחה בחקירה וגזר עליו 26 חודשי מאסר בפועל בניכוי ימי המעצר, זאת מבלי למצות את הדין. יתר רכיבי הענישה אשר כללו פיצוי למתלונן בסך של 10,000 ₪ נותרו ללא שינוי.

פסק דין נוסף אשר הוזכר הוא ע"פ 6590/17 מ"י נ' פלוני (11.11.18) שם דובר בקטין על גבול הבגרות, אשר בהיותו בן 17 ו- 11 חודשים ביצע מעשה סדום בקטין בן 13.5 שנים תוך שימוש בכוח ובאיום. נגזרו עליו בגין המעשה בגינו הורשע באותו תיק 4.5 שנות מאסר פיצוי לקורבן בסך ₪ 25,000 והופעלו בנוסף גם עונשי מאסר מותנים מתיקים קודמים. מצד אחד נבחנה: "טרגדיה איומה של הקרבן, ילד בן שלוש-עשרה וחצי, שנאנס באופן ברוטלי על ידי המשיב, ועל הסבל הנוראי שפקד אותו ואת משפחתו בעקבות אותו מעשה ברוטלי" ומצד שני סיפור טראגי על נאשם שחיו לא היו חיים: משחר ילדותו, המערער שם סבל מפגיעות קשות בגופו ובנפשו; הוא הותקף מינית באכזריות בהיותו בן שלוש וככל הנראה עבר פגיעה מינית נוספת כשהיה בן תשע. ניסיונות טיפוליים בנאשם כשלו כישלון חרוץ מחמת אי-שיתוף פעולה מצדו וקיים חשש ממשי כי ישוב על מעשיו מאחר שלא טופל. לזכותו של הנאשם שם זקף בית המשפט מספר נסיבות מקלות ובהן: נסיבות חיים קשות, אשר כוללות התעללות שעבר; הודאה באשמה אשר ייתרה את העדת הקורבן וחרטה על מעשיו. בית המשפט העליון דחה את ערעורו של הנאשם ואת ערעור המדינה.

24. ב"כ הנאשם הפנתה לפסיקה אשר לשיטתה מצדיקה מתן משקל גבוה לשיקולי השיקום על פני שיקול ההרתעה.

בין היתר, הפנתה ב"כ הנאשם לע"פ 4890/01 פלוני נ' מדינת ישראל, נו(1) 594 (18.10.01) שם בניגוד להמלצת שירות המבחן שלא להרשיע את הנאשמים, קטינים (בני 13 ו- 15 בתחילת תקופה בת שנה וחצי בה בוצעו העבירות), בית המשפט הרשיע אותם באינוס וביצוע מעשה מגונה בקטינה בת 7 וגזר עליהם, בין היתר, 12 חודשי מאסר בפועל. הן הנאשמים הן המדינה ערערו ובית המשפט העליון דחה את הערעורים תוך שקבע כי בית המשפט המחוזי ערך איזון ראוי בין השיקולים, בין היתר לאור סיכויי שיקום גבוהים, נטילת אחריות ותפקוד חיובי של הנאשמים במסגרות הלא נעולות בהן שהו במהלך המשפט, הגם שככלל, העונש שנגזר חורג, כך על פי בית המשפט העליון, מן המקובל.

כך גם הפנתה ב"כ הנאשם לע"פ 49/09 מדינת ישראל נ' פלוני, סג(1) 752 (2009), שם דובר בשני אחים שבמועד ביצוע העבירות היו בני 15 ו- 13, הנאשמים הודו בביצוע מעשים מגונים (ריבוי מקרים) ניסיון מעשה סדום (ריבוי מקרים) ומעשה סדום אשר יוחס לאחד מהנאשמים, בקטין בן 8, לאורך תקופה של 4 חודשים. בית המשפט העליון דחה את ערעור המדינה על העונשים שנגזרו על השניים, אשר כללו מאסר מותנה וצו מבחן למשך שנתיים, בהם ישהה אחד מהם במעון והאחר בתוכנית טיפולית בקהילה, לאור גילם הצעיר בעת ביצוע העבירות ובעיקר לאור סיכויי השיקום.

25. נוסף על אלו, מצאנו להפנות גם לע"פ 4150/09 פלוני נ' מדינת ישראל (05.08.2009), אשר דן בעניינו של נאשם, בן 17 בעת ביצוע המעשה, אשר הודה במסגרת הסדר טיעון בעבירות אינוס ומעשה מגונה ונדון בין היתר, לשלוש שנות מאסר בפועל ופיצוי למתלוננת בסך ₪ 20,000 ש"ח. הנאשם ושני חבריו איפשרו למתלוננת, בת 15 ללא קורת גג, לישון במקלט בניין. כאשר ישבו הארבעה במקלט, ביקש הנאשם מן המתלוננת לגעת בחזה והוא עשה זאת למרות שלא הסכימה לכך. בהמשך, לאחר שחבריו עזבו, ביקש ממנה לקיים עמה יחסי מין וכאשר סירבה, אנס אותה. בית המשפט ציין בגזר דינו כי הנאשם לא מיצה הזדמנות טיפולית שניתנה לו במהלך המשפט והמסוכנות הנשקפת ממנו היא גבוהה. בית המשפט העליון דחה את ערעור הנאשם.

נציין כי הגם שמדובר באירוע יחיד, הנאשם היה בן 17 בעת ביצוע העבירה ועם עבר פלילי.

מן הכלל אל הפרט

26. במקרה שלפנינו מדובר בנאשם, יליד 2003, במועד ביצוע העבירות היה בן 15.5 שנים כאשר נפגע העבירה, צעיר ממנו בשנתיים, כבן 13.5 בעת ביצוע העבירות.

המעשים בגינם הורשע הנאשם הובאו בפירוט המתבקש מעלה. חומרתן של העבירות, היקפן, האכזריות אשר נלוותה למעשים, ההשפלה, הניצול הקשה והפחד אשר הטיל הנאשם בקורבנו, עולים בבירור מתיאור המעשים הקשים ומתסקירי קורבן העבירות.

הנאשם גרם במעשיו לנזק קשה ביותר לנפגע העבירה, אשר אינו מצליח לשקם את חייו מאז חשיפת המעשים והוא חי בסבל, בכאב ובחרדה תהומית.

27. מן התסקירים אשר הוגשו בעניינו עולה כי הנאשם הבין את מעשיו ואת השלכותיהם וכאמור, גם איומיו על נפגע העבירה, במהלך ביצוע העבירות, מצביעות על כך.

עם זאת, מאותם תסקירים עולה תמונה של קטין אשר מסכת חייו קשה.

...
...
...

הניסיונות לשלבו בהליכים טיפוליים לאחר הגשת כתב האישום בהליך כאן, לא צלחו, למרות ניסיונות במסגרות שונות והשהיית ההליך המשפטי לצורך כך. יכול שהדבר גם נובע מהחלפת המסגרות התדירה, כפי שנכתב בתסקיר שירות המבחן, החלפה אשר נבעה מסגירת שניים מהמעונות אליהם הופנה, אך כאמור, מן התסקירים עולה כי ההתדרדרות בהתנהגותו של הנאשם החלה זמן רב קודם לכן, כאשר היה בפנימייה וכאשר פגע לאורך תקופה ארוכה בנפגע העבירה. עם זאת לא ניתן להתעלם מהקושי שנגרם לאדם שנאלץ לעזוב מסגרת אחר מסגרת מבלי שהספיק ליצור יחסי אמון בסיסיים ומהשלכת העניין על יכולתו להשתלב בעתיד בהליך טיפולי.

מן התסקיר האחרון אשר הוגש בעניינו של הנאשם בעודו עצור במתקן הכליאה "אופק" עלה כי הנאשם השתלב בתוכנית טיפול קבוצתית ייעודית לעברייני אלימות ונוטל חלק בטיפול פרטני במתקן הכליאה, הגם שצוין כי הוא עדין אינו משכיל להפנים את חומרת מצבו ואינו פועל לרכוש מיומנויות המתאימות להתמודדות עם מצבי לחץ וחרדה. הוא עודנו מגיב בצורה אימפולסיבית, מתקשה בוויסות רגשי ובשליטה עצמית, מסתבך בעבירות משמעת וצובר לחובות אישומים משמעותיים ופליליים. עוד עולה כי נכון לשלב כתיבת התסקיר הנאשם איננו פנוי להתעמק בתכנים עמוקים שקשורים בעבירות. התנהלות הנאשם במתקן הכליאה, בדומה להתנהלותו במסגרות הטיפול של

משרד הרווחה, מביאים למסקנה כי הנאשם זקוק למסגרת בעלת גבולות נוקשים וברורים, במסגרתה יקבל טיפול ארוך טווח מעמיק אשר יאפשר לו לבנות אמון בצוות הטיפולי באופן שיוכל להתמסר לטיפול משמעותי.

28. לזכות הנאשם, ניתן לזקוף את הודאתו בשלב התחלתי של ההליך המשפטי באופן שחסך את העדת המתלונן. לכך יש להוסיף את נטילת האחריות על מעשיו ואת התנצלותו, גם אם לאקונית ובשפה רפה, בפני המתלונן במעמד הטיעונים לעונש.

29. מנגד, בפנינו קורבן אשר נפגע קשות, אולי אנושות. הנזק אשר נגרם לנפגע העבירה הוא אדיר וכפי שעולה מן התסקירים בעניינו, הפגיעה הקשה הושפעה גם מאישיותו ומצבו הפגיע של נפגע העבירה קודם לביצוע העבירות בו והביאה אותו למצב נפשי קשה ביותר.

בנוסף, מכלול העבירות אותן ביצע הנאשם, עבירות מין ואלימות חמורות, במספר אירועים, לאורך תקופה, מצביע על המסוכנות הרבה הנשקפת מן הנאשם. אופק שיקומי בעייתי בצירוף אישיותו של הנאשם ואופיו בוחן הגבולות, אשר גורמים לכך שגם מאז חשיפת העבירות, המשיך בהתנהלות בעייתית במסגרות השונות, מצביעים על הצורך בענישה ממשית, אשר תרתיע, תציב גבולות ותעביר מסר ברור לנאשם, כמו גם תגן על הציבור מפניו.

נסיבות אלו, של העדר פניות להתמסרות לטיפול מתאים, התנהגות פורצת גבולות וחשש ממשי מפני הישנות עבירות ופגיעה בשלום הציבור, מצדיקות את הרחקת הנאשם מן החברה לתקופה משמעותית, במהלכה, יש לקוות, יצליח הנאשם להתמסר לתהליכי טיפול ושיקום.

עם כל זאת ולמרות שניסיונות השיקום עד כה לא נשאו פרי, סברנו כי לצד המשקל שיש לתת לחומרת העבירות ולסלידה העמוקה ממעשים שכאלו, כמו גם הצורך בהגנה על הציבור מפני הנאשם, אזי משעסקינן בקטין, שחוה בעצמו ילדות כה קשה, לא נכון יהיה לוותר על כל סיכוי לשיקום. כאמור, הנאשם הביע רצון לשיקום, גם בפנינו, אך התקשה לעשות כן באפשרויות אשר הועמדו לו. נתנו, אם כן, משקל נכבד גם לשיקול השיקום ועל מנת לפתוח לנאשם ולו פתח לתקווה, החלטנו שלא נמצה עימו את חומר הדין ונשית עונש מאסר בפועל אשר כאמור יש בו גם תקווה לעתיד שהנאשם יצליח לשקם את חייו הן בשל היותו בצד הנפגע הן בהיותו הצד הפוגע.

איננו מקבלים את עתירת הנאשם לניכוי התקופות בהן שהה במסגרות חסות הנוער מן העונש שייגזר עליו, אולם נטלנו בחשבון גם עניין זה, כאשר בחנו ושקלנו מהו העונש הראוי במקרה זה.

סוף דבר

30. **לאחר ששקלנו את מכלול הנימוקים אשר הובאו מעלה, אנו מרשיעים את הנאשם בכל העבירות אותן ביצע וגוזרים את העונשים הבאים:**

א. **מאסר בפועל למשך 3 שנים בניכוי ימי מעצרו (בין התאריכים 18.3.19-26.2.19 ומיום**

12.7.20 עד היום).

ב. מאסר מותנה בן 9 חודשים, למשך 3 שנים לבל יעבור במהלך תקופה זו כל עבירת מין מסוג פשע.

ג. מאסר מותנה בן 4 חודשים, למשך 3 שנים לבל יעבור במהלך תקופה זו עבירת מין מסוג עוון או עבירות אלימות או איומים או היזק לרכוש.

ד. פיצוי למתלונן בסך 30,000 ₪. הסכום ישולם ב- 30 תשלומים שווים רצופים החל מיום 1.2.21 ובכל 1 בחודש שלאחריו. אי תשלום אחד השיעורים במועדו יעמיד את יתרת הפיצוי כולו לפירעון מיידי. התשלומים יועברו למתלונן על פי כתובתם אשר תימסר למזכירות על ידי הפרקליטות.

ה. בנסיבות העניין ונוכח גילו של הנאשם ומצבו המשפחתי, לא מצאנו להשית עליו קנס.

בשולי פסק הדין, לא יכולנו, באופן חריג אמנם, שלא להוסיף מילים מספר לנפגע העבירה.

קולך נשמע בתיק זה. אותו קול שהושתק באותם לילות איומים, נשמע בבירור באמצעות התסקירים ובאמצעות אמך. לא פשוט לנער צעיר לאזור אומץ ולספר על חוויות קשות כאלו. בחירתך האמיצה להתלונן בפני אותם אנשים מבוגרים אשר רוצים בטובתך, עזרה לך לשים סוף להתעללות בך ומעידה על הכוחות שעוד קיימים בך. אנחנו ערים למצב הרגשי הקשה שבו אתה נתון ומקווים שכעת, תוכל להפנות את הכוחות שנדרשו ממך לצורך התמודדות בתקופת ניהולו של ההליך המשפטי, לצורך קבלת טיפול אשר אנו מקווים ומייחלים כי יביא לך מזור ומרפא.

זכות ערעור תוך 45 יום מהיום לבית המשפט העליון.

ניתן היום א' טבת תשפ"א, 16/12/2020 במעמד הנוכחים.

רננה גלפז מוקדי,
שופטת

דני צרפתי, שופט

אשר קולה, שופט

עמוד 13

החלטה

גזר הדין הושמע לצדדים על ידי ההרכב החתום מטה.

ניתנה והודעה היום א' טבת תשפ"א, 16/12/2020 במעמד הנוכחים.

סאאב דבור, שופט

דני צרפתי, שופט

אשר קולה, שופט

החלטה

ניתן להעביר עותק מגזר הדין, הכרעת הדין וכתב האישום המתוקן לידי ב"כ נפגע העבירה ובתנאי שב"כ המאשימה תעבור על הפרטים החסויים ותשחיר אותם בהתאם ואז יועבר עותק לב"כ נפגע העבירה.

ניתנה והודעה היום א' טבת תשפ"א, 16/12/2020 במעמד הנוכחים.

סאאב דבור, שופט

דני צרפתי, שופט

אשר קולה, שופט